

Onderwerp	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis'
Versienummer	256.10.2023
Dossiernummer	2831
D&H datum	dinsdag 24 oktober 2023
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. Het gewijzigde investeringsplan voor de realisatie van het gemaal Bergsluis vast te stellen, met de nieuw geraamde kosten van € 3.515.000;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet van € 2.430.000 te verhogen met een bedrag van € 795.000, tot een bedrag van € 3.225.000;
3. Het gewijzigde investeringsplan voor de realisatie van vismigratie gemaal Bergsluis vast te stellen, met de nieuw geraamde kosten van € 348.282;
4. Het hiervoor eerder verstrekte krediet van € 155.000 met een bedrag van € 145.012 te verhogen, tot een bedrag van € 300.012.

2) Aanleiding

De Verenigde Vergadering (VV) heeft op 20 november 2020 (dossiernummer 2006) ingestemd met de aanpassing van de Bergsluis. Hiermee is ingestemd met de realisatie van een nieuw inlaatpunt voor zoet water, een efficiëntere sturing van het waterbeheer en een tweezijdige vismigratie.

Om een aanvraag voor medefinanciering van het project uit het Deltaprogramma Zoetwater te ondersteunen, is daarbij het Investeringsplan en het benodigde krediet vastgesteld. De aangevraagde bedragen hiervoor waren gebaseerd op een schetsontwerp. Hierdoor kon het landelijk Bestuurlijk Platform Zoetwater (vergadering 27 november 2020) de aanvraag van het Bergsluis project tijdig indienen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit heeft geleid tot een reservering van € 1,4 mln. in het Deltafonds subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027.

Door deze aanpak is na de besluitvorming door de VV -in de loop van 2021- gestart met het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst met het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) en is onderzoek gedaan naar de meest efficiënte oplossing voor de vispassage. Uit dit onderzoek bleek dat het beter is om de vismigratie met eigen lokstroom via de zogeheten rinketten van de sluis te laten plaatsvinden in plaats via het gemaal. In de nu voorliggende samenwerkingsovereenkomst worden afspraken vastgelegd over het toekomstige beheer (eigendom, onderhoud en bedienen) van de sluis en vispassage. Deze afspraken worden verwerkt in het waterakkoord tussen HHSK en Delfland dat daarna wordt aangegaan.

Na uitvoering van het project Bergsluis beschikt Delfland over een nieuw inlaatpunt voor zoet water. Dit is belangrijk omdat de noodzaak voor voldoende zoetwater alleen maar is toegenomen na de perioden van droogte van afgelopen jaren. De aanpassingen leveren bovendien een aantal operationele voordelen op, zoals betere peilbeheersing en het bestrijden van verzilting. Ook zorgen zij voor een verbetering van de waterkwaliteit, onder andere door vismigratie.

Voordat het project technisch verder wordt uitgewerkt moet het eerder door de VV vastgestelde Investeringsplan (IP) én beschikbaar gestelde krediet worden verhoogd. De oorzaak hiervan is onder andere de gestegen materiaal- en arbeidskosten. De commissie

Waterkwantiteit en Waterkwaliteit is over deze indexering eerder schriftelijk geïnformeerd op 17 januari 2023. De verhoging is in lijn met de begroting van 2024.

Na een positief VV-besluit om het IP- en krediet bij te stellen van het project Bergsluis kan het college de samenwerkingsovereenkomst tussen HHSK en Delfland aangaan (bijlage 1). Hierna kunnen zowel het gemaal als de vispassage -op basis van de gewijzigde oplossing- verder worden uitgewerkt en gerealiseerd en kunnen er afspraken worden gemaakt met de gemeente Rotterdam als eigenaar van de sluis en ondergrond.

3) Beoogd effect

Het bijstellen van het in 2020 vastgestelde IP en krediet voor het realiseren van een extra zoetwaterbron, een efficiëntere sturing van het waterbeheer en een tweezijdige vismigratie als gevolg van onder andere de gestegen materiaalkosten.

Daarna kunnen Delfland en HHSK een samenwerkingsovereenkomst aangaan met afspraken over het gebruik en beheer van de werken, en het herzien van het Waterakkoord. Ook kunnen er dan afspraken worden gemaakt met de gemeente Rotterdam als eigenaar van de sluis en ondergrond.

4) Kernboodschap

De perioden van droogte in de afgelopen jaren, heeft het belang van voldoende zoetwater duidelijk gemaakt. Voor nu en in de toekomst. Daarom heeft Delfland in november 2020 besloten een extra zoetwaterbron te realiseren door het aanpassen van de Bergsluis. Hierdoor is er meer zoetwater beschikbaar, is een efficiëntere sturing van het waterbeheer mogelijk en wordt een tweezijdige vismigratie gerealiseerd.

Als gevolg van onder andere de gestegen materiaal- en arbeidskosten wordt het algemeen bestuur van Delfland gevraagd in te stemmen met het verhogen van de in 2020 vastgestelde investeringskosten voor het gemaal en de vispassage. Na de besluitvorming door de VV gaat Delfland een samenwerkingsovereenkomst aan met HHSK voor de realisatie van het gemaal en vispassage.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Collegevergadering D&H Delfland 17 maart 2020: maatregelenpakket Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027; ingestemd met voordragen van een aantal maatregelen voor subsidie uit het Deltafonds;
- Collegevergadering D&H Schieland en de Krimpenerwaard 16 juni 2020: instemmen met financiële bijdrage van 20% aan project Bergsluis;
- Informatieve VV 15 september 2020 'Beter Benutten Bergsluis';
- VV 20 november 2020 (dossier 2006): instemmen aanpassing gemaal Bergsluis, vaststellen daaraan verbonden Investeringsplannen en kredieten;
- Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit 17 januari 2023: schriftelijke mededeling bijstelling doorvoercapaciteit zoetwater project 'Beter Benutten Bergsluis' en vooraankondiging bijstelling investeringskredieten.

6) Regelgeving en Beleid

Het voorstel past binnen:

Waterkwantiteit

- *Waterbeheerprogramma 2022-2027:*

Onder thema Waterkwantiteit

Benoemde maatregel

Project 'Beter Benutten Bergsluis'. Deze maatregel draagt bij aan voldoende zoet water in het gebied, het beheersen van verzilting (met het oog op de natuur en waterkwaliteit) en wordt vismigratie mogelijk.

- 'Toekomstbestendige zoetwatervoorziening Delfland 2050: Ontwikkelingen, doel en aanpak';
- Kaderrichtlijnwater-programma Delfland 2016-2021: maken van verbindingen met buurwaterschappen;
- Visie Vismigratie Rijn-West (vastgesteld d.d. 10 april 2014 door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn West);
- Beleid van Delfland en Schieland: vismigratie onderdeel aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Stroomgebiedbeheerplan 3 (2022-2027).

Dossiernummer: 2831

Deltawet/Waterwet

- De Deltawet regelt via de Waterwet dat jaarlijks een Deltaprogramma wordt geschreven. Dit Deltaprogramma zet voor de komende zes jaar uiteen wat de maatregelen en voorzieningen voor onder andere zoetwaterbeleid worden. Per jaar is een Deltaprogramma opgesteld om het Deltaplan Zoetwater uit te voeren.
- Op grond van de Waterwet hebben waterschappen de taak om activiteiten die onder andere uit het Deltaplan Zoetwater voortvloeien, te bekostigen.

7) Financiën

Nr.	Naam	IP	Oud (totaal)	Nieuw (totaal)	Verhoging
702078	Gemaal Bergsluis	Investeringsplan	€ 2.648.000	€ 3.515.000	
		Krediet	€ 2.430.000	€ 3.225.000	€ 795.000
702088	Vispassage Bergsluis	Investeringsplan	€ 170.000	€ 348.282	
		Krediet	€ 155.000	€ 300.012	€ 145.012

Bijdragen derden

Subsidie

Mede op basis van het op 20 november 2020 door de VV genomen besluit heeft het landelijke Bestuurlijk Platform Zoetwater op 27 november 2020 de aanvraag van Delfland voor medefinanciering van het project 'Beter Benutten Bergsluis' uit het Deltafonds opgenomen in de subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027. Voor dit project is een subsidie van € 1,4 miljoen gereserveerd voor het project (dit bedrag wordt niet geïndexeerd).

Schieland en de Krimpenerwaard

Na aftrek van de € 1,4 miljoen subsidie betaalt het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard 20 procent van de kosten voor de aanpassing van het gemaal en 50 procent van de kosten van de vismigratievoorziening.

Gemaal Bergsluis

Begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit (gemaal)

Na de realisatie van het gemaal ontvangen we bij goedkeuring de volgende bijdragen (bedragen inclusief BTW):

- Deltafonds zoetwater € 1.400.000
- Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard 20% van het resterende IP, zijnde € 423.000.

Kosten Delfland: € 1.692.000

Vismigratie gemaal Bergsluis

Begrotingsprogramma 2: Waterkwaliteit (vismigratie)

Deze voorziening is opgenomen in de opgave vanuit het Stroomgebiedbeheerplan (SGBP) 3 (2022-2027).

Voor de realisatie van de tweezijdige vismigratievoorziening ontvangen we de volgende bijdragen:

- Hoogheemraadschap Schieland Krimpenerwaard en Delfland 50% van het IP, zijnde € 174.141.

Kosten Delfland: € 174.141 (verzamelkrediet).

Kapitaallasten

Voordat bedragen geactiveerd worden, wordt de toegekende subsidie en de bijdrage van het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard afgetrokken. Hierdoor worden de kapitaallasten voor de eerste 15 jaar € 117.116/jaar en daarna nog 25 jaar € 26.154/jaar

Exploitatiekosten

De exploitatiekosten voor het gemaal bedragen jaarlijks € 15.546 en komen ten laste van begrotingsprogramma Waterkwantiteit.

De exploitatiekosten voor de vismigratievoorziening bedragen jaarlijks € 1.500 en komen ten laste van begrotingsprogramma Waterkwaliteit.

Dossiernummer: 2831

Besparing energie(-kosten)

Kostenbesparing ongeveer € 20.000 per jaar (minder energiekosten voor gemaal Winsemius). Deze baten komen ten goede aan de exploitatie van begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit.

8) Duurzaamheid

Bijdrage aan het doel 'Energienutraal in 2025'

Door de verminderde inzet van gemaal Winsemius (inlaat Brielse Meer water) wordt naar schatting gemiddeld 240.000 kWh/jaar aan energie bespaard.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde inzet is opgenomen in de begroting.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

1. Geen realisatiekrediet HHSK

Beheersmaatregel

- De benodigde investering voor realisatie van het project is opgenomen in de programmabegroting die in het kader van de reguliere Planning & Control-cyclus jaarlijks in november door de VV wordt vastgesteld;
- De in begroting opgenomen bedragen zijn gebaseerd op actuele ramingen (oktober 2023), zodat de eventuele afwijking bij het aan te vragen realisatiekrediet gering is;
- Het bestuur van HHSK is zich zeer van bewust van het feit dat: 1. dit een project is met een buurwaterschap en 2. een flinke bijdrage uit rijksgeld wordt ontvangen;
- Bestuurlijk overleg tussen beide waterschappen in het geval er geen realisatiekrediet wordt verstrekt.

2. Onduidelijkheid over het beheer (bedienen, onderhoud en eigendom) in relatie tot het vigerende waterakkoord (2016) en/of exploitatieovereenkomst HHSK met Delfland

Beheersmaatregel

- Aangaan van de nu voorliggende samenwerkingsovereenkomst waarmee de afspraken over het (toekomstige) beheer worden vastgelegd. Deze afspraken worden verwerkt in het nieuwe Waterakkoord (WA).
- Het vaststellen van een goed Waterakkoord is een tweezijdig belang gezien leveringen van en naar beide waterschappen hierin georganiseerd zijn. Geen overeenstemming over het WA is daardoor niet een alternatief voor een van de waterschappen. Gespreken hierover tussen HHSK en Delfland zijn gaande.
- De projectleden in de projectgroep 'Beter Benutten Bergsluis' zijn ook betrokken bij het opstellen van het nieuwe WA. Hierdoor zijn zij bekend met de inhoud en het belang van een WA voor het project Bergsluis.

2. Geen overstemming over gebruiksovereenkomst met gemeente Rotterdam

Beheersmaatregel

De gemeente Rotterdam is lid van de projectgroep Beter Benutten Bergsluis. De afspraken over vastgoed zijn al in gang gezet.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Intern

Informeren van de VV over de aanpassing van het ontwerp van de vispassage en de samenwerkingsovereenkomst in het voorstel van 30 november 2023 om het investeringsplan en krediet voor het project 'Beter Benutten Bergsluis' bij te stellen.

Extern

Het door het college voorgenomen besluit wordt opgenomen in de D&H-nieuwsbrief.

Dossiernummer: 2831

Aan de ondertekening van de overeenkomst wordt op nog nader te bepalen wijze publicitair aandacht geschonken. Een fotomoment maakt daar onderdeel van uit.

Participatie

Niet van toepassing (in dit voorstel/deze fase)

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst wordt opgesteld:

- Nieuw Waterakkoord Delfland en HHSK;
- Exploitatie-overeenkomst tussen Delfland en HHSK;
- Overeenkomst Delfland en gemeente Rotterdam, als eigenaar van de sluis en ondergrond.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van krediet.

Het college is op grond van artikel 84, lid 1 Waterschapswet, het bevoegde bestuursorgaan dat het besluit mag nemen de overeenkomst aan te gaan.

Op grond van artikel 7 jo. nr. 33 van het mandaatoverzicht van het Mandaatbesluit Delfland 2023 hebben de hoogheemraden volmacht gekregen om overeenkomst die hun portefeuille betreffen te ondertekenen.

15) Toelichting

Vismigratie

Bij de actualisatie en prioritering van de vismigratieknelpunten van Delfland (uit 2014) is de boezemverbinding van Delfland met HHSK bij de Bergsluis als prioritair vismigratieknelpunt aangemerkt. Door de realisatie van de waterdoorvoer bij de Bergsluis ontstaat de mogelijkheid dit knelpunt op te lossen. In overeenstemming met het beleid van zowel Delfland als HHSK dienen nieuw te realiseren waterstaatwerken vispasseerbaar te worden gemaakt. Ten tijde van de besluitvorming over dit project in 2020 is de beoogde vismigratievoorziening alleen op hoofdlijnen beschreven. Inmiddels is in overleg met vis- en technisch deskundigen van beide waterschappen en de gemeente Rotterdam toegewerkt naar een voorkeursvariant voor tweezijdige vismigratie. Deze variant maakt gebruik van de bestaande sluiskolk en is beoordeeld als meest effectief zowel voor wat betreft de werking als de totale realisatiekosten.

Besluitvorming HHSK

HHSK kent voor projecten een andere besluitvormingsprocedure dan Delfland.

- Het aanvanskrediet voor het project Bergsluis is in 2021 verstrekt. De verwachte investeringskosten zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma en zijn gedekt in de begroting. De bedragen zijn in oktober 2023 bijgesteld op basis van de actuele ramingen.
- Aan het einde van de planuitwerkingsfase, naar verwachting tweede helft 2024, zal aan de VV van HHSK worden voorgesteld om het realisatiekrediet te verstrekken.

Subsidie

Het project 'Beter Benutten Bergsluis' maakt deel uit van 'Maatregelen West-NL Deltaplan Zoetwater 2022-2027'. Tegelijk met de vaststelling daarvan in de Tweede Kamer (medio 2022) is ook de 'Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater' gepubliceerd. Via deze regeling -ook bekend als SPUK-regeling- kan het gereserveerde subsidiegeld van € 1,4 mln (50% van bruto € 2,8 mln.) uit het Deltafonds van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat voor Bergsluis worden aangevraagd. Voor maatregelen met een Rijksbijdrage kleiner dan 3 miljoen euro is afgesproken dat de aanvragen lopen via de provincie.

De voor dit project gereserveerde subsidie van € 1,4 miljoen wordt niet geïndexeerd. Er wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om extra geld te krijgen.

Waterakkoord

In het Waterakkoord worden de afspraken en voorwaarden rondom de leveringen van water

Dossiernummer: 2831

officieel bestuurlijk vastgelegd. Dat betreft fysieke voorwaarden zoals de waterbeschikbaarheid, maar ook financiële kosten voor de waterleveranties.

Delfland en HHSK hebben al een Waterakkoord, maar deze moet periodiek worden geëvalueerd. Volgens de planning moet dat nu gebeuren. Daarin wordt de vernieuwde situatie wegens de aanleg van het gemaal Bergsluis meegenomen.

In het geval van het Waterakkoord tussen Delfland en HHSK zal daar, na aanleg van de Bergsluis, naar alle waarschijnlijkheid onderscheid worden gemaakt tussen de volgende situaties in een droge periode met:

- Waterleveringen vanuit HHSK aan HHD;
- Waterleveringen vanuit HHD aan HHSK buiten de KWA om;
- Waterleveringen vanuit HHD aan HHSK binnen de KWA.

Daarnaast kan in het Waterakkoord ook wateroverlastsituaties worden besproken. De kosten en voorwaarden moeten nog worden besproken. De uitkomst daarvan wordt ter besluitvorming aan de VV voorgelegd.

Ramingen

De ramingssystematiek van Delfland en Schieland zijn identiek; de SSK-systematiek wordt gevolgd. De manier van presenteren is anders.

Bij Delfland gehanteerde benaming: Investeringsplan, krediet en onvoorzien.

Bij HHSK gehanteerde benaming: Bouwkostenraming, Budget en Overstijgende risicoreservering. De betekenissen daarvan zijn gelijk.

Bij HHSK wordt het volledige budget beschikbaar gesteld, bij Delfland alleen het krediet en is er een aparte extra procedure noodzakelijk om het onvoorzien/risicodeel te mogen inzetten.

Planning

2024: voorbereiding uitvoering

2025: realisatie

2026: oplevering

16) Bijlagen

Bijlage 1: Samenwerkingsovereenkomst project 'Beter Benutten Bergsluis' (DMS 2233958) met bijlagen:

Bijlage 1.1: Overzichtskaart Project

Bijlage 1.2: SSK-raming gemaal opvoergemaal en inlaat (HHD vertrouwelijk)

Bijlage 1.3: SSK-raming vismigratievoorziening (HHSK vertrouwelijk)

Onderwerp   Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten
                          Bergsluis'
Dossiernummer   2831

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 24 oktober 2023, dossiernummer 2831;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:

- Het "verschijnsel "droogte" na 2020 alleen maar is toegenomen.
- Met het aanpassen van Bergsluis een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de doelen van Delfland, te weten: duurzaam hergebruik van water?, bestrijden van droogte en verzilting en het verbeteren waterkwaliteit.
- Van de geraamde investeringskosten voor het gemaal Bergsluis en de vispassage een bedrag van totaal € 1.976.200 wordt bijgedragen door derden.

Gelet op:

- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;
- het Waterbeheerplanprogramma 2022- 2027;
- Het beleid van Delfland dat vismigratie onderdeel is bij de aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Deltawet/Waterwet

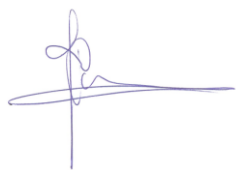
Besluit:

1. Het gewijzigde investeringsplan voor de realisatie van het gemaal Bergsluis vast te stellen, met de nieuw geraamde kosten van € 3.515.000;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet van € 2.430.000 te verhogen met een bedrag van € 795.000, tot een bedrag van € 3.225.000;
3. Het gewijzigde investeringsplan voor de realisatie van vismigratie gemaal Bergsluis vast te stellen, met de nieuw geraamde kosten van € 348.282;
4. Het hiervoor eerder verstrekte krediet van € 155.000 met een bedrag van € 145.012 te verhogen, tot een bedrag van € 300.012.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 30 november 2023.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

ir. P.C. Janssen

Dossiernummer: 2831

de voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt